

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„Полицијски гласник“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлежства, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу § 6. закона о местима у Србији, решено је:

да се место Сирдија, заслак села Драгијевице, општине ослидићке, у срезу подгорском, округа ваљевског, по изјављеној жељи његових становника, прогласи за село под истим именом.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 9. октобра 1907. г. у Београду.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу августу 1907. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда, у току месеца августа извршено је у Србији:

1. Убиства	44
2. Детоубиства	3
3. Нехотичних убиства	8
4. Покушаја убиства	41
5. Разбојништва	19
6. Силовања	2
7. Тешких телесних повреда	22
8. Паљевина	63
9. Опасних крађа	161
10. Злонамерних поништаја туђих ствари	23

Од изложених дела пронађено је:

Убиства	40	или	90.9%
Детоубиства	3	»	100 %
Нехотичних убиства	8	»	100 %
Покушаја убиства	38	»	92.6%
Разбојништва	13	»	68 %
Силовања	2	»	100 %
Тешких телесних повреда	22	»	100 %
Паљевина	9	»	14 %
Опасних крађа	60	»	37 %
Злонамерних поништаја туђих ствари	6	»	26 %

Највећи број убиства извршен је помоћу *вагреног оружја* (28), затим помоћу

тузиог (8), помоћу *оштрог* (6), *тровањем* (1), и *вешањем* (1).

Узроци са којих су ова убиства извршена леже: у *међусобној свађи* за 17 случајева, у *освети* за 10, у *користољубљу* за 4, у *вршењу званичне дужности* за 4, у *домаћој распри* за 1, у *љубомори* за 1, у *страху од казне* за 1, и *ради бегства из затвора* за 1 случај. За осталих пет случајева узроци су непознати.

Посматрана према местима, у којима су извршена, изложена убиства јављају се: у срезу косаничком 4,¹⁾ у срезу грочанском 3 (2 непронађена), у срезу јасеничком окр. крагујевачког 3, у срезу колубарском окр. београдског 2, у срезу леничком 2, у срезу расинском 2, у срезу мачванском 2, у срезу поцерском 2, у срезу рамском 2,²⁾ у срезу бољевачком 2, и по 1 у срезовима: посавском округа београдског, космајском, ваљевском, лесковачком, гружанском, крагујевачком (непронађено), кључком, трстеничком (непронађено), параћинском, ресавском, рађевском, млавском, звишком, љубићском, подунавском, јасеничком окр. смедеревског, пожешком, драгачевском, жичком, и у вароши Ваљеву.³⁾

Детоубиства су извршена по 1 у срезовима: јабланичком, лужничком и млавском.

Нехотична убиства извршена су: по 1 у срезовима: врачарском, колубарском окр. ваљевског, пчињском, брзопаланачком, јадранском, пожаревачком, јасеничком окр. смедеревског, и зајечарском.

Покушаји убиства извршени су: у срезу јабланичком 3 (1 непронађен), у срезу параћинском 3, у срезу подунавском 3, у срезу јасеничком окр. смедеревског 3, у срезу гружанском 2, у срезу мачванском 2, у срезу моравском округа

пожаревачког 2, у срезу млавском 2, у срезу прокупачком 2, у срезу моравичком 2 (1 непронађен), у вароши Београду 2, и по 1 у срезовима: врачарском, посавском окр. београдског, космајском, колубарском окр. ваљевског, пчињском, власотиначком, кључком, деспотовачком, хољском, таковском, љубићском, добричком, пожешком, жичком (непронађен), и у вароши Пожаревцу.

Скоро сва ова дела извршена су у међусобној свађи.

Разбојништва су извршена: у срезу млавском 4 (сва непронађена), у срезу орашком 3,⁴⁾ у срезу зајечарском 2 (1 непронађено), и по 1 у срезовима: власотиначком, неготињском, гружанском, параћинском (непронађено), ресавском, нишком, нишавском, пожаревачком, таковском и пожешком.

Силовања су извршена по 1 у срезовима: врачарском и нишком.

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу грочанском 2, у срезу тамнавском 2, и по 1 у срезовима: врачарском, гружанском, трстеничком, жупском, темњињском, параћинском, беличком, алексиначком, мачванском, поцерском, млавском, рамском, подунавском, јасеничком окр. смедеревског, зајечарском, пожешком, рачанском и драгачевском.

Паљевине су извршене: у срезу звишком 5, у срезу тамнавском 3, у срезу јабланичком 3, у срезу посаво-тамнавском 3, у срезу црногорском 3, у срезу посавском окр. ваљевског 2, у срезу пчињском 2, у срезу власотиначком 2 (обе пронађене), у срезу брзопаланачком 2 (1 пронађена), у срезу нишавском 2 (обе пронађене), у срезу поцерском 2, у срезу хољском 2, у срезу таковском 2, у срезу подунавском 2, у срезу орашком 2, у срезу јасеничком окр. смедеревског 2, у срезу прокупачком 2, и по 1 у срезовима: посавском окр. београдског, грочанском,

¹⁾ Два од ових убиства извршили су непознати Арнаути из Турске.

²⁾ Убијени су оглашени хајдуци Сава Р. Перић, из Сиракова, и Драгутин Јовановић, из Курјача.

³⁾ Ово убиство извршио је Милан Михаиловић, бив. жандарм, чију смо фотографију и опис дела изнели у 39. броју листа.

⁴⁾ Сва ова разбојништва извршили су убијени хајдуци Сава Р. Перић, из Сиракова, и Драгутин Јовановић, из Курјача.

врачарском (пронађена), подгорском, колубарском окр. ваљевског (пронађена), ваљевском, лесковачком, грузанском, јасеничком окр. крагујевачког, неготинском (пронађена), кључком, копаоничком (пронађена), беличком, ресавском, бањском, мачванском, љубићском, косаничком, пошешком, драгачевском, моравичком и у вароши Неготину.

Вредност свих ових паљевина износи око **20.500** дина.

Опасне крађе извршене су: у вароши Београду **11** (5 пронађених), у срезу копаоничком **8** (1 пронађена), у срезу јадранском **7**, у срезу брзопаланачком **6** (1 пронађена), у срезу левачком **6** (2 пронађене), у срезу мачванском **6** (2 пронађене), у срезу орашском **6** (3 пронађене), у срезу крајинском **5**, у срезу звишском **5** (1 пронађена), у срезу јасеничком окр. смедеревског **5** (1 пронађена), у срезу моравичком **5**, у срезу подгорском **4** (све пронађене), у срезу тамнавском **4** (1 пронађена), у срезу зајечарском **4** (1 пронађена), у срезу драгачевском **4** (3 пронађене), у вароши Крагујевцу **3** (1 пронађена), у срезу млавском **3**, у срезу хољевском **3** (1 пронађена), у срезу подунавском **3** (2 пронађене), у срезу топличком **3** (све пронађене), у срезу бољевачком **3**, у срезу прокупачком **3**, у срезу црногорском **3** (све пронађене), у срезу космајском **2** (обе пронађене), у срезу колубарском окр. ваљевском **2**, у вароши Ђуприји **2**, у срезу беличком **2** (1 пронађена), у срезу деспотовачком **2** (1 пронађена), у срезу ресавском **2** (1 пронађена), у срезу алексиначком **2**, у срезу поцерском **2**, у срезу рађевском **2** (обе пронађене), у срезу косаничком **2** (обе пронађене), у срезу пожешком **2** (обе пронађене), у срезу златиборском **2** (обе пронађене), и по **1** у срезовима: оба посавска (пронађена), пчињском (пронађена), јабланичком (пронађена), пољаничком (пронађена), власотиначком (пронађена), грузанском (пронађена), јасеничком окр. крагујевачког, лепеничком, неготинском, поречком, ражањском, расинском (пронађена), параћинском (пронађена), сврљишском, бањском (пронађена), нишавском (пронађена), посаво-тамнавском, пожаревачком, моравском окр. пожаревачког

(пронађена), голубачком, заглавском, ариљском, жичком, и у варошима: Неготину, Нишу и Шапцу.

Вредност свих ових крађа износи око **30.500** динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу трстеничком **4**, у срезу нишавском **4** (3 пронађена), у срезу параћинском **3**, у срезу жупском **2**, у срезу качерском **2** (1 пронађен), и по **1** у срезовима: тамнавском (пронађен), пчињском, јасеничком округа крагујевачког, сврљишском, бањском, посаво-тамнавском, косаничком, и у вароши Београду (пронађен).

Вредност уништених ствари износи око **1.000** динара.

Поред изложених дела у току месеца августа извршено је још у Србији и **13**

самоубистава, и то: у срезу грочанском **3**, у срезу јадранском **2**, у вароши Београду **2** и по **1** у срезовима: врачарском, грузанском, јасеничком окр. крагујевачког, белоаланачком, трнавском, и драгачевском.

Ова самоубистава извршена су: *вешањем* **5**, *дављењем у води* **4**, *ватреним оружјем* **3**, и *оштрим оружјем* **1**, а узроци њиховом извршењу леже: у *болести* за **4** случаја, и у *душевном растројству* за **2**. За остале случајеве узроци су непознати.

Један **покушај самоубистава** извршен је у Београду, тровањем, услед рђавог материјалног стања.

Општи преглед до сада изложених дела овакав је:

Текући број	О К Р У З И	Убиства	Догоубиства	Нехотична убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силовања	Тешке телесне повреде	Паљевине	Опасне крађе	Злонамерни поништаји туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	7	—	1	3	—	1	3	3	3	—	4	—
2	» ваљевски	2	—	1	1	—	—	2	8	11	1	—	—
3	» врањски	1	1	1	5	1	—	—	8	4	1	—	—
4	» крагујевачки	7	—	—	2	1	—	1	2	6	1	2	—
5	» крајински	1	—	1	1	1	—	—	5	14	—	—	—
6	» крушевачки	3	—	—	—	—	—	2	1	10	6	—	—
7	» моравски	2	—	—	4	2	—	3	2	15	3	—	—
8	» нишки	—	—	—	—	1	1	1	1	5	2	—	—
9	» пиротски	—	1	—	—	1	—	—	2	1	4	1	—
10	» подрински	5	—	1	2	—	—	2	6	19	1	2	—
11	» пожаревачки	4	1	1	6	5	—	2	7	14	—	—	—
12	» руднички	1	—	—	2	1	—	—	3	—	2	—	—
13	» смедеревски	2	—	1	6	3	—	2	6	14	—	—	—
14	» тимочки	2	—	1	—	2	—	1	—	11	—	—	—
15	» топлички	4	—	—	3	—	—	—	3	5	1	—	—
16	» ужички	1	—	—	1	1	—	2	4	8	—	—	—
17	» чачански	2	—	—	3	—	—	1	2	10	—	2	—
18	Управа града Београда	—	—	—	2	—	—	—	—	11	1	2	1
	Свега:	44	3	8	41	19	2	22	63	161	23	13	1

Из канцеларије Антропометријско - Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 15. октобра 1907. год. АБр. 1307. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ДОКАЗ У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

(НАСТАВАК)

§ 13.

Увиђај у специјалној истрази.

Као год у генералној, тако исто и у специјалној истрази код суда, може се увиђај извршити. Јер, кад се увиђај у генералној истрази предузима ради тога да суду, на главном претресу послужи као доказ, кад се он, дакле, за суд врши, онда је са свим јасно да га и сам суд може предузети. Чак је логичније, тачније и потребније, да суд, који суди конкретно дело, и чини увиђај, јер је увиђај, који суд изврши, прави

и потпун доказ. И начело непосредности, по коме се сви докази имају прикупљати на главном претресу, тражи, да се и увиђај изврши на главном претресу тако да се непосредно после тога може донети судска одлука. Стога надлежни суд и треба да врши увиђај увек кад год је то могуће. Ово ће опет бити могуће само онда кад се предмет увиђаја може да сачува непромењен све до главног претреса, када се увиђај има извршити. Само је оваквих случајева мало, јер су обично трагови, које кривична дела за собом остављају, или пролазне природе или се не даду без тешкоћа преносити и чувати, те је стога увиђај, као што је речено, радња која се мора по правилу у генералној истрази предузети. Он се у генералној истрази мора предузети, а ако је могуће обновити га и у специјалној истрази, т. ј. ако се предмет увиђаја може дотле одржати, онда га безусловно треба обновити и на главном претресу.

Увиђај у специјалној истрази може предузети или иследни судија или цео суд.

По § 183 крив. пост. иследни судија је дужан да изврши дослеђење и да на тај начин припреми кривичну ствар за главни претрес. Кад суд на основу § 161 крив. пост. донесе решење о отварању специјалне истраге, т. ј. о стављању оптуженог под суд, он предаје сва акта генералне истраге заједно с поменутиим решењем иследном судији у циљу дослеђења и припреме за главни претрес. Ако, дакле, иследни судија примети, да је иследник у генералној истрази пропустио учинити увиђај, онда је он дужан извршити га, да не би ствар непријетовљена ишла на главни претрес и да се овај због тога не би одлагао. Да је ово одиста дужност иследног судије јасно се види из § 183 који наређује: »... да ће према изложеним у главама VI до XIV правилима дослеђење учинити, сведоке и вештаке испитати и заклетити, једном речи све што је за пресуђење дела потребно учинити«... .

Међутим, наша је пракса сасвим другача. По њој § 183 у колико је сад наведен и не постоји, јер иследни судија не врши никаква дослеђења, па не врши ни увиђаје. Он по нашој судској пракси само прими од суда акта генералне истраге са решењем о стављању под суд, претвара се у државног тужиоца и као такав ради до главног претреса и даље. Сва дослеђења, која треба учинити, он оставља суду, да их на главном претресу види и да тада иста наређује. Отуда и долазе врло честа одлагања претреса у нас; пракса, која је несумњиво и незаконита и рђава.

Цео суд врши увиђај на главном претресу, у судници. Овај увиђај најобичније је само верификација иследничког увиђаја, јер се ту износе сачувани предмети увиђаја, да их и суд својим чулима опазе. Али то може бити и сасвим нов увиђај у случају, ако се касније, тек у специјалној истрази, сазнало за какав траг, оруђе или што друго што би могло бити предмет увиђаја, а од важности је за решење кривичне ствари, као н. пр. ако се приватни тужилац пријави са претрешом гуња, за који вели, да је у гушењу откинуо од гуња оптуженог; или ако се на оптуженом нађе повреда, коју приватни тужилац по месту тачно означава, и т. д. Да цео суд на главном претресу може предузети увиђај, јасно се види из § 208, чији други одељак гласи: »суд може... и сам собом судски увиђај предузети«... .

Може ли цео суд изићи на лице места, на коме се налази предмет увиђаја, и тамо извршити увиђај?

Ово је питање у нас доста расправљано, јер је у прво време изгледало да је спорно. Спор је долазио услед нејасности другог одељка §-а 208, који, истина, допушта суду да може предузети увиђај и да »за ту цел може и претрес прекинути и за други дан одложити« али се истовремено, у загради, позива и на § 25, који гласи: »кад би суд за нужно нашао, да се што доследи на самом месту, чиниће то преко ислеђујућег судије и писара, којима ће власти полицијске у томе у свему на руци бити.

Поред све нејасности ово је питање и у теорији и у пракси у нас расправљано тако, да цео суд баш на основу § 208 може изићи на лице места ради предузимања увиђаја. После дугогодишње овакве праксе дошао је распис Министарства Правде од 3. јануара 1902. број 328, којим се судовима забрањује да цео суд предузима увиђај, већ да суд нареди да се исти изврши преко иследне полицијске власти или преко једнога судије и деловође. Разлог за овакво наређење нашао је тадашњи Министар правде баш у томе, што се § 208. позива на § 25, по коме суд чини увиђај преко судије и писара сем тога још и у томе

што су се били учестали случајеви, у којима је цео суд вршио увиђај, што је било скопчано са знатним издацима, који су често падали на терет и државној каси.

Кад се само мало боље загледа у ово питање, одмах се види, да је и просто и лако, и да стога не задаје тешкоће. Несумњиво је тачно, да цео суд, као колегијум може предузети увиђај. Ово је питање овако расправљено чак и у оним законодавствима, која никакве одредбе о њему не доносе. Тако у Француској може цео суд предузети увиђај и ако то ни један закон не предвиђа. Оваква пракса је тамо створена још 1848. једном одлуком Касационог Суда, која гласи: »Судови не само да имају право, него још и дужност, да предузму све мере, и да нареду прибирање свих доказа, извештаја, вештачких мишљења, предузимање увиђаја, помоћу којих се може да обезбеди правичност одлука, које се на њима заснивају«.²) И немачки законик нема изричног наређења, па ипак за то нико тамо не спори суду право да предузима увиђај и ван суднице. Међутим има законика, као н. пр. аустријски § 254, који изрично допушта суду да предузме увиђај.

Кад се, дакле, као правило може да постави, да сваку меру, која се покаже погодном за проналажење материјалне истине, треба усвојити већ само по томе што ни једном законском уредбом није забрањена, онда се она још пре мора усвојити тамо где је закон предвиђа. Наш законик о кривичном поступку у § 208. изрично допушта целом суду да предузме увиђај и то како у судници на главном претресу, тако и на лицу места. Да и ово друго може бити, види се по томе што законодавац допушта, да се и претрес може одложити, кад суд нађе да треба предузети увиђај на лицу места.

(наставиће се)

Д-р Бож. В. Марковић.

О ОДГОВОРНОСТИ ЗА НАКНАДУ ШТЕТЕ.

(НАСТАВАК)

II.

Штета без кривице кога лица може бити проузрокована или **случајем** или **радњом некога трећега лица**. Штета се пак под **случајем** подразумева казано је већ. У случајну штету убраја се и она, која је проузрокована таквим поступком једнога лица, који не потиче ни из зле намере његове нити из небрежења, за тим она, која је причињена поступком душевно болесних лица, поступком детета и штета од животиње. Пре свега пак у случајну штету долази она, коју је неки **ариродни догађај** проузроковао (поплава, гром, олуја, град и др.).

Правило је, као што смо већ видели, да се за случајна оштећења — а према усвојеном принципу кривице — не одговара. У § 1311 аустр. грађан. законика, коме одговара наш § 808, изрично се прописује: »Штету од пукога случаја сноси онај, у чијој се имовини или на чијој се личности случај догодио.« Овом пропису одговара пропис нашег § 808 »за случај није дужан нико одговарати,« што значи, да за случајно оштећење онај, у чијој се имовини или на чијој се личности случајна штета догодила, не може ни од кога накнаду захтевати, већ је има сам сносити, осим ако је у уговору или у закону **изрично** казано, да се и за случајна оштећења одговара. О тако званом **мешовитом случају** (*casus mixtus*), о коме

²) Dr. Garraud, Traité théorique et pratique d'instruction criminelle I 584.

се даље говори у §§ 1311. аустријског и 808. нашег грађан. законика, било је већ раније говора, те се сада на томе нећу задржавати.

Али од овога правила, да се не одговара за случајна оштећења, одступа се у неколико у извесним приликама. На овоме месту показују та одступања за оне случајеве, који су предвиђени у грађанском законнику:

§ 3. Штета причињена неурачунљивим лицима.

1. С обзиром на принцип кривице неурачунљива лица (душевно болесни, деца испод седам година, лица која се налазе у пролазном несвесном стању) не могу бити, по правилу, обвезна за накнаду собом проузроковане штете, јер где нема воље при предузимању штетне радње нема ни одговорности за накнаду. По аустријском грађанском законнику овако стоји с одговорношћу неурачунљивих лица. У § 1308. вели се: „Ако луди или слабоумни или деца оштете кога, који је томе сам дао повода, ма којом кривицом, онда он не може тражити никакву накнаду.“ § 1309. „Ван овога случаја припада му накнада од оних, којима се штета може приписати због тога, што су занемарили поверено им старање над овим лицима.“ На послетку § 1310. наређује: „Ако оштећеник на тај начин не може добити накнаду, онда судија, пошто расуди о околности: да ли се штетнику, и ако је он обично без моћи разума, у том одређеном случају може приписати кривица, или да ли је оштећеник, штедећи штетника, пропустио бранити се, или најзад с озиром на имовину штетника и оштећеника, — треба да досуди целу накнаду или бар правичан део исте.“ На место свих ових наређења наш законик садржи о овоме питању само одредбу § 807.³⁰⁾ По тој одредби штета, коју ова лица коме учине, сматра се у погледу истих (неурачунљивих) лица за случајну, и од њих се не може накнада тражити, већ од оних, којима су та лица на чување поверена. Али према овој одредби, а с обзиром и на § 805. грађ. зак., не може се по нашем закону захтевати накнада штете ни од лица, коме је чување деце и душевно болесних поверено (родитеља, старатеља, других лица и завода, која бригу о деци и душевно болесним по уговору или законском пропису воде), ако има кривице до оштећеног, што су му дотична лица штету нанела. Ако неко на пр. раздражи душевно болесно лице, и ово му услед тога неку штету на телу или имању нанесе, или неком детету да у руке ствар, које се лако ломи или квари, или повери слабоумном лицу, да за њ неки посао изврши, па се отуда штета деси, онда је штети крив сам оштећени, и он тада не може ни од кога накнаду захтевати.³¹⁾ Ако би пак неко трећи душевно болесно лице раздражио, те оно коме штету учини, онда ће тај трећи за штету одговарати, јер он је крив, што се штета десила (в. Штубенраух II стр. 665).

³⁰⁾ Овај § 807 гласи: „Ако човек, штету учинивши, није при свести био, неће одговарати за штету. Но ако је сам себе вољно у то стање поставио, одговараће, као да је и при свести био кад је учинио. Овима се уподобљавају мала деца до 7 година, луди, згранути, бесомучни. Но за ове свагда одговарају они, којима се они поверени да их чувају.“

³¹⁾ Међу тим ако се неко, незнајући да је извесно лице душевно болесно, упусти с овим у послове или га раздражи, па отуда буде оштећен, онда му се само један део штете има накнадити од лица, која су дужна старати се о душевним болесним, да у саобраћају не учествују. Јер у овом случају има у неколико кривице и до оштећеног, што није мотрио, с киме се у посао упусти, и с тога један део штете има сам да сноси према § 805. грађ. зак. Инак ако је понашање душевно болесног у моменту, кад је с оштећеним у посао улазио, тако било, да оштећени и поред своје пажње није могао приметити, да има посла с абнормалним човеком, онда његове кривице нема, и лица која су дужна о душевно болесним старати се, обвезана су целу накнаду платити.

Иаузимајући горе изложене случајеве, за штету, коју учине деца испод 7 година и душевно болесна лица, одговарају они, којима су ова лица, ради чувања поверена.³²⁾ Јер се тада оштећење може њима у кривицу приписати. Занемаривањем своје дужности чувања тих лица настала је штета, и за то је сасвим и у духу правичности, да они за ту штету накнаду даду. Али може наступити и овај случај: да су родитељи или друга лица, која о неурачунљивим лицима бригу воде, употребили приликом надзора сву своју пажњу, па је неурачунљиво лице ипак, и поред тога, некоме штету нанело. Хоће ли тада родитељи односно остали надзорници за штету одговарати, и ако им се не може пребацити кривица (непажња) у надзору? Несумњиво је да тада постоји *случајно* оштећење (јер нема кривице ни до кога, што се штета десила) за које, према тач. 1. § 808. грађ. зак., нико не би био дужан одговарати. Али § 807. грађ. зак. *специјално* је наређења за накнаду штете, причињене поступцима неурачунљивих лица. И пошто се у другом одељку овога законскога прописа вели „но за ове (неурачунљиве) *свагда* одговарају они, којима су они (неурачунљиви) поверени да их чувају,“ дакле без обзира њихову кривицу у погледу надзора, то онда мислим, да је овде *изузетак* од правила да за штету неко одговара само онда, ако му се оштећење може у кривицу уписати. Према овом законском пропису одговарају надзорници неурачунљивих лица (деце испод 7 година, душевно болесних) и за штету *без своје кривице* у погледу надзора *проузроковану*. Као што се из овога види, наш је законодавац одступио од аустријског, јер овај у горе споменутом § 1309 обвезује надзорнике неурачунљивих лица на накнаду само онда, ако су они своју надзорничку дужност занемарили, а ако им се то не може пребацити, онда се има поступити по § 1310 истог законика.

(наставиће се)

Д-р Драг. Аранђеловић.

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О УВРЕДИ ВЕЛИЧАНСТВА У НЕМАЧКОЈ

СА КРАТКИМ ОБЗИРОМ НА ТО ДЕЛО КОД НАС

(СВРШЕТАК)

Хајделбершки проф. права Dr. K. v. Lilienthal у осмој свесци Часописа за крив. право од ове године учинио је неке приговоре овоме пројекту. Он вели, да је она новина о претходном одобрењу министарства правде за предузимање крив. истраге у основи само враћање ка старом праву. Већина немачких партикуларних закона предвиђала је за кривично поступање претходно овлашћење највише власти за правосуђе. Али ни у једноме од ових закона није чињена разлика између јавно и не јавно учињених увреда, па ни онде где су оне прве условљале оштрију казну.

Било би за препоруку и код овог новог закона да је следовао овом примеру, јер је јавност извршења дела један технички појам, чија се садржина никако не поклапа са оним, што јавну увреду величанства чини нарочито кажњивом.

³²⁾ У Немачкој су судови недавно имали да реше овакав спор. Учитељ је с ђацима основне школе направио излет у оближњу шуму. Два се ученика на излету потуку и један повреди другог тако, да овај остане без једнога ока. На тужбу родитеља повређенога детета судови су осудили учитеља на накнаду штете због повреде с обзиром на то, што учитељ није водио законом прописани надзор над децом.

Овде је стало до тога, да је односна изјава збиља дошла већој публици до ушију или очију, да се десила пред множином народа или у каквом напису приступачном публици. Код јавности како је замишља наука и право, стало је пак само до *могућности*, да догађај буде опажен од једног неодређеног броја лица, а не до тога, да се то у истини и десило. Због тога је врло могућан случај „јавно“ учињене изјаве, код које је у ствари искључена она јавност у не техничком смислу. (Случај са изјавама за сталним столом у канонској соби, које су, изузев неке нарочите случајеве, несумњиво „јавне“ у техничком смислу и ако су остале у ужем кругу). Тиме би се на сваки начин мучно постигла она тежња изјављена у побудима, да се државни тужилац не обвезује на предузимање истраге, „ако је сазнање о увреди остало у ужем кругу“. Природно је да се може помислити, како би појам јавности требало ближе одредити казуистички при чему не би смели изостати ни угледни примери из странага права. Али је ова помоћ мало примамљива, јер што год је исцрпнија казуистика у толико су многобројније контроверзе, које су са њом скопчане. Зато би било сасвим на свом месту, да се саузасе *cognitio* (претходно испитивање предмета), које је признато министарству правде у извесним случајевима, простре и на то, да ли околности, које чине односну изјаву јавном, налажу предузимање истраге или не.

Други приговор тиче се појмова „навлаш“ (*mit Vorbedacht*) и „злонамерно“ (*böswillig*), употребљених у пројекту. У партикуларном законодавству налазио се понегде израз „навлаш“ код одређивања појма убиства за разлику од убиства у афекту. Сличном циљу као да се тежило и у овом пројекту, али то није ни у побудама јасно образложено. Изгледа као да се замишљају, да нису навлаш учињени они случајеви, у којима се неко пребаци у изразу не промишљајући о замашности свога поступка и употреби какве шаљиве обрте у речима, чиме у ствари излази извесно омаловажавање, али учинилац није озбиљно свестан те околности. Али у свима тим случајевима по правилу нема ни злонамерности. И онда, да се законодавцу не би приписала погрешка таутологије, морају се ту уброяти и такве изјаве, којима се циљало на истинску увреду, ако је учинилац учинио дело у страсном узбуђењу. Тиме би се дакле допустила извесна слобода грдње наравно само под нарочитим околностима и можда по правилу за усмене изјаве, јер се код писмених изјава с правом може очекивати и желети, да писац промисли о замашности својих речи. Али навлаш учињене изјаве морају бити и „злонамерне“, па да буду кажњиве. И ако је овај израз већ употребљен у неким параграфима нем. казн. закона, ипак највиши суд у Немачкој још се није позабавио објашњењем тога појма. По схватању, које литература уопште заступа, злонамерно поступа онај, који не само пристаје на противправност, већ на њу и циља, радује се њеном опасном дејству,

она га и подстакла на чињење. Дакле, „злонамерно“ има отприлике исто значење као и „намерно“. С тиме се слажу и побуде, јер оне говоре о намери учиниоцевој, која је управљена управ на унижење части увређене владалачке особе. Али и поред те сагласности која привидно влада о садржини појма „злонамерно“, опет у пракси руковање тим појмом никако није просто. Све је остављено индивидуалном схватању појединог судије, јер се све своди на оцену мотива, од којих зависи дело. Увек је судији тешко пресудити: *шта је ко хтео и зашто је то хтео*. У тој оцени мора играти велику улогу лична симпатија или антипатија, а ово је двоструко опасно онда, кад се деликт по својој природи живо дотиче политичког или социјалног осећања судијиног, као што је без сумње увек случај код увреде величанства. „Тенденција“ појединих изјава увек ће се ценити по оштим тенденцијама, које се претпостављају код учиниоца. Ова опасност увек је блиска код свију оних законских одредаба, чија неодређеност и растегљивост чини да се тешко распознају границе између субјективног мњења и судијске самовоље. Нема сумње, да су једна таква опасна одредба и ова обележја бића крив. дела: „злонамерно и навлаш“. За то се и не зна, да ли ће она у истини битно ограничити доношење нових пресуда, како се то мисли у побудама.—

Са ових разлога и пом. научар препоручује, да би биће увреде величанства требало оставити непромењено, дакле напустити оно ближе опредељавање кривичног дела са субјективне стране, а уз то за подизање тужбе предвидети претходно одобрење за све случајеве увреде величанства без изузетка.

* * *

Што се тиче нашег казног закона ми можемо сазадовољством констатовати, да он давно има она преимућства, која *Lilienthal* препоручује за нови немачки предлог. У нашем казноном закону (§ 91 б.) нису ничим утврђена обележја бића кривичног дела увреде величанства са субјективне стране, те се по томе судија има управљати само по општим начелима за сва кривична дела. Уз то по ставу 4. §-а 91 б. све увреде величанства *без обзира да ли су јавне или не* предузимају се у судско ислеђење и суђење само по одобрењу или на заповест министра унутраш. дела (сем увреда учињених на јавним зборовима). Како је наш казнени закон од 1860 год. израђен према пруском закону од 1851, дакле према једном партикуларном немачком закону; и он иде у прилог тврђења пом. научара, да је нови немачки предлог враћање у раније немачко партикуларно законодавство.

Међутим као што смо видели, ни новим предлогом ипак се није потпуно вратило на старе одредбе, те по томе наш казнени законик у погледу давања претходног одобрења за истраге јавља се као савременији и слободоумнији од новог немачког предлога. Али с друге стране опет наш казнени законик има других

грдних *мана*, које се морају поменути. Те су мане:

1. По казноном закону, а по последњим драконским изменама од 6. IX. 99 г. предвиђена је казна за увреду владоца *од 3 до 10 година затвора*, с тим да се казна испод минимума не може спустити, а по чл. 23. зак. о штампи казна је за увреду као и клевету краља путем штампе *затвор од 3 месеца до 3 године*. Тако исто по чл. 21 зак. о јавним зборовима увреда Краља учињена на јавном збору казни се затвором од 2 месеца до 2. године. Како су закони о штампи и јавним зборовима доцнијег датума у нас се дошло до ове јединствене аномалије: да се просте и усмене увреде владоца по казноном закону далеко строжије кажњавају од увреда учињених путем штампе или на јавном збору, дакле од увреда које по својим објективним обележјима представљају много теже деликте. Изгледа невероватно, да је највиша граница казне за увреду величанства путем штампе равна минимуму казне обичне усмене увреде, где је можда била искључена свака јавност.

2. По чл. 56 закона о штампи све кривице па и увреде величанства застаревају за 6 месеца. По чл. 29 зак. о јавним зборовима све кривице учињене противу тога закона па и увреде величанства застаревају за три месеца. За остале мањег значаја увреде величанства, које су кажњиве по пом. § 91 б. казног закона, застарелост се рачуна по општој одредби из казног закона (§ 74), дакле те увреде застаревају тек после 5 година! Аномалија ове одредбе је очигледна.

Сва незгода од дужине овога рока застарелости најживље се осетила у нас после венчања пок. Краља Александра. У времену његове веридбе широм Србије у истини се говорило и причало што се стело. Тек после венчања на неколико месеца па и после годину дана јавио се толико број денунцијација, да је министарство унутр. дела било преплављено актима вођених истрага због увреде краља и краљице. Број таквих предмета био је тако многобројан, да је у интересу баш владалачких особа по већини тих предмета био обустављен сваки даљи рад. Да је рок застарелости за ове кривице био целисходно нормиран, биле би и истражне власти поштеђене од залудна посла изазваног прљавим денунцијацијама, а и углед увређених особа био би више поштеђен.

3. Установа претходног одобрења за предавање ових дела даљем судском извиђању правда се како интересом приватних лица и државним, тако и интересом самих владалачких особа. Неразумљиво је зашто није предвиђен услов овог претходног одобрења и за увреде величанства по закону о јавним зборовима, кад је тај услов иначе признат по казноном закону и закону о штампи. Изгледа да је ово проста омашка, коју би требало исправити.

4. И код нас би требало право давања овог претходног одобрења пренети на Министарство правде, као што је то и у Не-

мачкој. Претпоставка је, да би то министарство имало више времена да ове ствари детаљно испитује, него ли министарство унутрашњих дела, које је преоптерећено пословима.

Миљивој Ј. Петровић.

ШПАНСКЕ ВАРАЛИЦЕ

ПОМОЋУ СОКРОВИШТА

од R. A. Reiss-a,

професора полиције на универзитету у Лозани.

(НАСТАВАК)

За ово време ви се можете вратити са госпођицом Лауром у Швајцарску. Ви имате, дакле, да дођете у Марсељ и да их тамо очекујете. Да би се лакше нашли одседните у „Hôtel de la Post“. Одмах по пријему вашег одговора ја ћу их послати на пут. Потребно је да се пожуримо, и да што пре свршимо започети посао у корист нашег драгог сирочета.

Пишите ми одмах, да бих овде могао посвршавати потребне формалности. Шалем вам такође писмо госпођице Лауре, из кога ћете видети њену велику жељу да се што пре нађе поред вас.

Очекујући ваш одговор, драги господине и пријатељу, остајем ваш вечити и најискренији пријатељ.

Жуан Ривера. Пресбитеро.

Пишите ми и даље преко моје синовице. «]

Ово дугачко писмо право је ремек-дело. Његов писац по народности је Француз, који врло добро зна свој језик, па ипак се у писму налазе речи и реченице шпанолске. Разуме се, да су и једне и друге намерно употребљене. Објашњење Риверино зашто не може да се снабде са 12.000 динара, који му недостају за исплату наследне таксе, јединствено је и доказује неоспорно, да варалице не предузимају своје послове на памет, већ да још у почетку рада састављају детаљан план, који их чува од сваког изненађења.

Најзад је, ево, дошао и одсудни ударац, и питање о новцу покренуто је! Како ће лозански кореспондент ово схватити? До сада је само било питање о старалаштву Лаурином. Да ли швајцарски рођак неће постати неповерљив услед тражења једне овако велике суме? Треба дакле употребити све да би се могуће неповерење у напред спречило, а ово ће се најбоље постићи шаљанством званичних докумената. Ради овога у писму Риверином налазе се: а) умрлица Карлсова; б) његов тестамент на шпанском језику; в) француски превод овог тестаmenta; г) телеграм Унион Банке, и д) писмо Лаурино ове садржине:

»Мој драги ујаче,

Позната вам је ужасна истина! Мој отац, мој обожавани отац није више међу живима. Зашто Господ није позвао мене место њега? Будите потпуно уверени, да ћу ја скрупулозно слушати његове последње савете, и да ћу се свим силама трудити да омилим вама и вашој фами-

лији. Једва чекам да отпутујем одавде и да се нађем далеко од свију сродника по матери, јер то су они који су узрок смрти мога непрежаљеног оца. Поштовани отац Ривера, који је тако добар према мени, уверава ме да ћу ускоро бити поред вас, и да ћете ме ви примити као вашу кћер. Хвала вам од свег срца. Не заборавите у вашим молитвама мога оца; он то заслужује, јер је био и сувише добар.

У жељном очекивању да вам што пре посведочим моје признање остајем целог живота

Ваша искрена и захвална синовица Лаура.«

У послатој крштеници тврди се, да је Карлос Ј... умро 10. априла у затвору мелилском од болести срца, да се пред смрт причестио и да је направио тестамент. На хартији је утиснута и потребна марка.

Ми не знамо позитивно да ли је хартија овог документа монополисани државни бланкет, али цео докуменат изгледа по свему аутентичан. Ово исто вреди и за тестамент на шпанском језику, који је снабдевен и потребним маркама и званичним печатима, и чији превод гласи:

»У Мелили, 1. априла 1905.

Ја потписати нотар отишао сам у болницу тврђаве овог места, где сам нашао у постељи дон Карлоса Ј... бившег интенданта, рођеног у Сант-Јагу на Куби, старог 49 година, удовца и притвореника ове тврђаве, који ми је изјавио да жели да констатује своју последњу вољу у погледу распореда имаовине, на пошто смо и ја и сведоци нашли, да је болесник душевно потпуно здрав, он је потпуно вољно и слободно изјавио:

У име Свемогућег Бога — Творца:

1. Препоручујем моју душу Богу, и надам се да ће јој његово бесконачно милосрђе подарити вечни покој.

2. За извршиоце мога тестаmenta одређујем Дона Жуана Ривера, свештеника и његову синовицу Дону Хермину Сала Ривера, али ову последњу само у случају смрти првога.

3. Моје тело биће погребено у овдашњем гробљу и на месту, које ће моћи лако наћи сви они, који буду хтели да се моле на мом гробу.

4. Изјављујем, да имам само једну једину ћерку, која је рођена из мог јединог брака са мојом покојном супругом Доном Меседес де Аквилар Грациа.

5. Изјављујем, да притежавам имаовину од 1,400,000 франака која је депонована у једној од највећих европских банака. Признаница од депонованог новца налази се у рукама М. Х. (сродник из Лозане), који ужива моје пуно поверење.

6. За универзалну наследницу све моје имаовине одређујем моју кћер Лауру Ј... де Аквилар, и хоћу да је она ужива без икаквих ограничења, изузев оних која јој закон налаже.

7. За стараоца моје кћери одређујем М. Х., који ће управљати њеном имаовином до њеног пунолетства.

8. Завештавам стараоцу моје кћери суму од 300.000 динара, као награду за

услуге које ће учинити мојој кћери управљајући њеном имаовином.

9. Завештавам, такође, суму од 50.000 динара Дони Хермини Сала, за услуге које ми је учинила и за сећање на мене.

10. Ако старалац постане неспособан да отправља своју дужност, било због болести или због ма ког другог разлога, хоћу да извршилац мога тестаmenta, у споразуму с њим, одреди помоћника из фамилије стараоце. Овако се има поступити и на случај смрти стараоца.

11. Овлашћујем извршиоца мога тестаmenta, да поступа према резервисаним инструкцијама које сам му дао у овим случајевима: ако се наименовани старалац не прими дужности; ако би се са мојом ћерком рђаво поступало, и најзад ако старалац не би часно испуњавао своју дужност. У свима овим случајевима, извршилац мога тестаmenta, пошто се претходно консултира са правницима, одредиће другог стараоца са законским условима.

12. На случај да моја кћи умре без директних наследника, моја је жеља да половина њене имаовине пређе у својину њеног стараоца, а друга половина да се преда држави као fidei comis грађанске болнице у Барселони.

Изјављујем најзад, да су моји рођаци по матери лишени сваког права да протествују против моје последње воље, као и права наслеђа и администрирања имаовине моје кћери, пошто су, изјављујем на часну реч, били незахвални и рђави према мени и мојој покојној супрузи.

Ово је мој последњи тестамент, и њиме ништим сва ранија наређења у погледу распореда моје имаовине.«

Изложени текст тестаmenta несумњиво доказује, да његови творци — варалице — располажу потребним правним знањем за ове ствари.

Најзад је и послати телеграм исписан на званичном бланкету, а његова садржина гласи:

»Ернесту Лопецу, нотару, Мелила.

Исплатићемо депозит Карлоса Ј... милион и четири стотине хиљада динара, законитим наследницима по увиђају докумената, оверених грађанским и консуларним властима.

Унион Банка«.

На телеграфском бланкету налази се потпис чиновника и марка, али је једно и друго по све нечитко и неразумљиво.

Имајући за задатак да варалице домами у Швајцарску, наш лозананин морао је врло вешто маневрисати. У овом циљу, а да не би побудио никакву сумњу, одговорио је Ривери, да није толико богат да би могао послати тражену суму, али да се нада да ће је за кратко време моћи наћи. Најзад је предложио, да се Лаура доведе у Барселону.

(свршиће се)

Archives d'Anthropologie criminelle,
№ 164—166, 1907. год.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I.

Суд општине пискањске, актом својим од 25. јула ове год. Бр. 701, пита:

„Једно лице има плаћати другоме на име дуга по поравњењу извршеном код првостепеног суда 200 динара.

Пошто је рок плаћању протекао, поверилац за обезбеду овога примања, стави дужнику забрану на покретност а интабулацију на непокретно имање код оног истог првостепеног суда, који је поравњање и извршио.

Првостепени суд одобри интабулацију, а од забране одбије повериоца, јер се вели, поверилац обратио ненадлежном суду.

Моли се уредништво за обавештење: који је суд надлежан за одобравање забране за суму од 200 динара, по поравњењу учињеном пред првост. судом, кад овај вели да није надлежан, а био је надлежан за суђење?“

— На ово питање одговарамо:

По § 6. и 9. грађ. суд. поступка, општински судови надлежни су у опште за суђење па и стављање забране, кад год вредност спора не прелази 200 динара.

Како и у овом случају досуда по поравњењу није већа од 200 динара, то је за забрану надлежан општински суд, без обзира на то, што је поравњење извршено пред првостепеним судом.

Зашто је равнање извршено пред првостепеним судом, кад је вредност спора 200 динара, и да ли је такав поступак правилан, уредништво не може да каже докле не би имало пред собом акт спора.

II.

Суд општине брадарачке, актом својим од 26. јула ове год., пита:

1. Кад више њих буде кажњено једном пресудом за неко иступно дело, да ли ће они платити једну таксу по т. 87. а зак. о таксама у 2 дин. или ће свако од њих платити по 2 динара;

2. У закону о шумама предвиђене су казне и извиђање кривице за дрвеће у шумама: државним, општинским, манастирским и приватним.

Да ли се по томе истом закону извиђају и суде и оне кривице, које нису учињене на шумским местима, него другим, као што су: дрвећа на синору, дрвећа на огради (засађен багрем) даље, дрвећа по њивама, ливадама, авлијама и у опште изван шума и забрана, или се такве кривице казне по коме другом закону.

До сада се у оваквим случајима различито поступало.

Можда је о овоме већ дато објашњење, али суд нема раније комплете „Полицијског Гласника“, па му је то непознато.

— На ово питање одговарамо:

1. Кад год је једно дело, онда се једна такса наплаћује, без обзира на то, што

је више криваца (види напомену 2. код т. 227. зак. о таксама).

Према томе, ако су осуђени, о којима је реч, *заједнички* учинили једно дело и осуђени једном пресудом, онда ће они солидарно платити таксу од 2 динара.

Ако су они, међутим, сваки одвојено учинили кривицу, па случајно и погрешно једном пресудом осуђени, онда сваки од њих мора да плати по 2 дин. таксе;

По закону о шумама извиђају се и суде само оне кривице, које се учине на чисто шумском земљишту (види чл. 1. зак. о шумама), а не и на осталим местима.

2. Према томе, за крађе, које се учине повредом или сечом дрвећа по синорима, оградама, њивама, ливадама, авлијама, алејама, путевима, обалама и т. сл. не важи закон о шумама, него се те кривице извиђају и казне по чл. 8. закона о унапређењу вођарства, ако не прелазе у случајеве § 291. или 220. крив. закона.

III.

Суд општине урвачке, актом својим од 13. јула ове год. Бр. 891, пита:

„По чл. 30. закона о општинама, задругари, који су навршили 21 годину, имају право бирања на општ. збору, без обзира на то, колико плаћају непосредног пореза, само кад старешина задруге плаћа 15 дин. годишње, рачунећи ту и државни прирез 75%.

По чл. 71. истог закона, за одборника може бити изабран сваки онај грађанин, који плаћа 15 динара непосредног пореза (сем Београда и околних вароши) рачунећи ту и државни прирез.

По члану, пак, 105. истог закона, за председника истог суда може бити изабран онај, који може бити одборник, ако поред тога у сеоским општинама плаћа још и 25 дин. непосредног пореза.

Сад настаје питање: кад у једној задрузи постоје њих више, и плаћају сви 25 дин. непосредног пореза и то са државним прирезом, да ли старешина задруге може бити изабран за председника, или ту треба да плаћа цела задруга самог непосредног пореза 25 динара, *сем државног приреза*.

Јер, кад се каже у чл. 71. пом. зак. да сваки грађанин, који плаћа 15 дин. непосредног пореза са државним прирезом може бити одборник, а у чл. 105. међутим каже се, да председник може бити онај, који може бити одборник, онда каква се разлика има чинити при вршењу избора између чл. 30, 71. и 105. закона о општинама?

Моли се уредништво за што опширније обавештење, него што је прописано поменути члановима.“

— На ово питање одговарамо:

По чл. 105. закона о општинама, за председника може бити изабран онај који може бити одборник, уз тај још услов, да плаћа на име непосредног пореза најмање 30 динара годишње, а одборник пак по чл. 71. пом. закона може бити сваки онај, који има право гласа на збору.

Према томе било старешина задруге, било чланови ове, могу бити изабрати за

председника, кад год цела задруга плаћа преко 30 динара непосредног пореза.

У непосредни порез улази и државни прирез од 75%, и ако се то у чл. 105. не помиње изречно, као што се чини у чл. 30. и 71., јер услов о прирезу, постављени у чл. 163. Устава и проведени кроз чл. 30. и 71., мора да важи и за чл. 105. закона о општинама.

IV.

Суд општине осаничке, актом својим од 2. јула ове год. Бр. 660, пита:

„Река осаничка, има два крака. Један извире из планине „тупаноска фиг“ а један из „Врања“ и после се сливају уједно, одакле теку под именом осаничка река, па, протичући кроз село Осаницу и цео атар овога, улива се у Млаву.

Овом се реком служи цело село Осаница, како за пиће и појење стоке, тако и за све остале потребе, па чак на истој постоји и једна воденица.

Ова река и иначе није велика, а кад настану летње врућине, она прилично ослаби, те се једва подмирује потреба села.

И баш тада, кад је вода најпотребнија селу, њих четворо-петоро, поред чијег имања ова река протиче, заграде — зајазе ову воду и одврђу у своја имања те наводњавају своје њиве и ливаде.

Ово траје по читав месец дана, а за то време сељани овога села пате голему муку и невољу без воде, како за пиће људи тако и стоке.

Моли се уредништво за извешће: да ли ови људи имају права да се овако користе водом, а цео свет да скапава од жеђи, кад је ова вода свачија а не њихова, јер је текућа а не бунарска.

— На ово питање одговарамо:

И по чл. 4. и 9. закона о водама, и по § 234. 248. грађ. закона, реке и речице су јавна добра, и по томе не могу се тако употребити од појединих сопственика имања, поред којих протичу, да то буде на штету било других појединаца, било општу.

Према томе, кад год она четворица-петорица одврну воду за наводњавање, и тако или сасвим или донекле лише сељане воде за пиће, појење стоке и остале потребе, њих треба казнити по § 395. тач. 13. крив. закона.

Извиђај по овоме чини и казну изриче општински суд или по званичној дужности, или кад год се појединци са тужбом обрате.

V.

Суду општине змињачке, на акт од 15. јула одговара се, да је питање, које је он истакао, расправљено у бр. 41. „Полицијског Гласника“ од ове године, поводом захтева општине пријаворске, под II.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

С К Р Е Ћ Е С Е П А Ж Њ А

Код начелника среза алексиначког налази се у притвору једно лице, које се издаје да

У је име **Риста Мостић**, да је родом из Пријепоља у Турској, и да је по занимању меса-сар и пекар. То је човек 54 године стар, цр-номањаст, про ед. има ретку браду, у одећу је грађанском, говори јужним наречјем и по свему изгледа сумњив. Скреће се пажња полицијским и општинским властима, ако би знале што ближе о овоме лицу, да извести начелника ср. алек-синачкога, позивајући се на депешу Бр. 14877.

У варошици Пвањици ухваћена је пре неколико дана једна мангун кобила, матора 6 година, длаке зелене, средње величине, са жигом положено Т₁₀, и са белегама од амова. Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима да потраже сајбију ове мангун кобиле и пронађеног упуте начелнику ср. моравичког.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Београд има за многе извршене крађе да захвали маси проблематичних личности, које се под видом каквог војног бегунца и т. с. шуњају по Београду по неколико дана, па их тек нестане, без трага и гласа. Разуме се, да је онда полицијским властима тешко да хватају извршиоце опасних крађа.

Међу такве личности спада бесумње и **Стеван Ковачевић**, бив. раденик, који је пре шест година прешао из Аустро-Угарске у Србију као војни бегунац. Заклањајући се за то „занимање“ војни бегунац, он је за ових шест година прошпартао целу Србију, бавећи се највише у Јагодини, Вуприји, Аранђеловцу и окр. ужичком. Прелазно је за неко време у Босну а за тим у Бугарску и Румунију, и свуда се, вели, занимао надничењем.

Што је најглавније, нити има пасоша или ма какве исправе, нити уме тачно да означити личности код којих је за толико време служио. У Београд је дошао 3. т. м-ца, путем дук

радну снагу, може се с правом закључити, да је **Стеван**, за последњих шест година гостопримства у Србији, починио више казних дела, не добив за то заслужену казну, те му се с тога и износи фотографија, не би ли власти и приватни упознали у њему лице, које је раније извршило коју крађу или што томе слично.

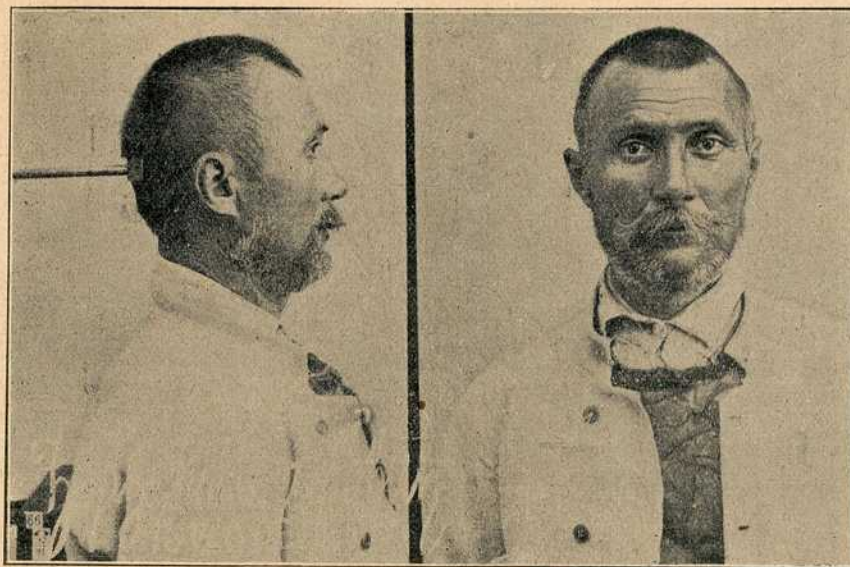
Стеван је родом из Карловаца у Срему, стар 27 година, добро развијен и добро писмен.

ПОТЕРЕ

Борђе Ж. Михајловић, осуђеник београдског казног завода, родом из Драговца, среза пожаревачког, 18. овог месеца побегао

прста, страни задњој; и в) више саспоочних ко-стију ћелав је. На осуди је био због убиства, а осуђен је пресудом апелационог суда од 11. априла 1905. год. Бр. 1789 на 6 година и 2 месеца робије. Нека га све полицијске и општинске власти живо потраже и пронађеног стражарно спроведу Управи београдског казног завода с позивом на акт Бр. 5535.

Андра Петровић, ковачки радник, који одговара за превару код начелника среза па-раћинског, налази се у бегству. Андра је стар 24 године, жутих бркова, избријане браде; од одећа има на себи: зимски капут угасите боје, кратак сако, црвену машну, а на глави носи црни ше-шир или радничку качкету. Позивају се све полицијске и општинске власти да Андру нај-

је са робије као слободњак код градске ко-манде. Борђе је стар 40 година, средњег раста, очију жуто зелених, косе и браде смеђо-про-седе; од особених знакова има: а) белегу од

живље потраже у својим домањима и нађеног стражарно спроведу поменутом начелнику с по-зивом на депешу Бр. 21602.

ТРАЖЕ СЕ

Манојла С. Михаиловића, бив. монополског контролора, који има да одговара за утају код монополске управе. тражи Управа града Београда актом Бр. 42367. Пронађеног треба спровести Управи града Београда.

Александра Будишана, слугу, родом из Петровчића у Аустро-Угарској, који је још 15. пр. м-ца побегао из Крушевца, тражи начелство округа крушевачког актом Бр. 9590. Александар је стар 40 година, омален, у лицу плав, косе проседе; од одећа имао је на себи капут и старе панталоне, на ногама опанке, а на глави шајкачу. Пронађеног треба спровести поменутом начелству.

КРАЂА СТОКЕ

Ноћу између 12. и 13. ов. м-ца непознати крађивац украо је једног коња Ставри Ј. Пешићу, лончару из Неготина. Коњ је матор 5 година, длаке зелене, у обе предње ноге цу-таст, лисаст, ровашен у десно ухо, са жигом „О“. Депеша начелства округа крајинског Бр. 9677.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ову покрађу.

Дрине и Саве, а већ ноћу између 4. и 5. тек. м-ца извршио је опасну крађу муниције Ђури Богдановићу, баруцији, иза Новог Гробља.

Већ по томе, што је одмах загазио у крађе, тек дошав у Београд који сада тако добро плаћа

посекотине, у облик праве линије, правца ко-сог, величине 2·5 см., на превоју левог ручја, страни задњој; б) белегу од посекотине, у облику праве линије, правца вертикалног, у величини 2·5 см., на III фаланзи десног домалог